

Motion till riksdagen 2005/06:Ub356

av **Britt-Marie Danestig m.fl. (v)**

Undervisning i svenska för invandrare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall återkomma med ett förslag om att använda benämningen undervisning i svenska för invandrare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppdra till Myndigheten för skolutveckling att samla goda exempel och därigenom inspirera till integrering av undervisningen i svenska för invandrare med annan undervisning inom vuxenutbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återkomma med förslag om skärpta krav på individualisering av sfi-undervisningen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppdra åt Myndigheten för skolutveckling att samla goda exempel och därigenom visa på möjligheten att förlägga undervisningen i svenska för invandrare vuxna till de skolor där deras barn går.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att återkomma med förslag som ger folkhögskolorna rätt att bedriva undervisning i svenska för invandrare.

Inledning

Kunskaper i svenska är avgörande för den som kommer från ett annat land och från en annan kultur och vill klara sig i det svenska samhället. Därför är det också viktigt att invandrare ges bra möjligheter att lära sig svenska.

Invandrare till Sverige är betydligt bättre på att läsa och skriva svenska än invandrare till Tyskland och Storbritannien är att läsa tyska respektive engelska. Så långt klarar sig Sverige bra i internationella jämförelser enligt Svenska språknämnden (2003). Däremot är avståndet till den infödda befolkningens kunnighet i att läsa och skriva större i Sverige än i många andra län-

Fel! Okänt namn på

der. Den allmänna läs- och skrivkunnigheten i Sverige är hög, även bland lågutbildade, och därför är det svårt för invandrade att komma ikapp. Att ha genomgått svenskundervisning för invandrare, sfi, och fått godkänt betyg fungerar ofta som en första inträdesbiljett i det svenska samhället.

Svenskundervisning för invandrare, som det benämns i dag, ska enligt nu gällande reglering förbereda invandrade för en bred språkanvändning. sfi ska vara en källa till språkkunskap och språkutveckling men också en brygga till livet i Sverige. Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att förbättra och utveckla sfi. Vi menar att en förbättring vore att ändra benämningen till svenska för invandrade och anser därför att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag med nämnd innebörd. Orsaken är främst de definitionsoklarheter som råder för begreppet invandrare. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Ett första steg till att klara sin egen försörjning i det nya hemlandet är således att lära sig språket. Men för att klara ett yrkesliv behövs yrkeskunskap, kunskap för att aktivt kunna, våga och vilja delta aktivt i samhällsliv, i demokratiska samtal och processer och i fackliga sammanhang. Slutligen behövs kunskap för att klara av alla de dagliga verksamheter som vi gör i hemmet.

I Göteborg genomförs vad som kallas Sfi Kombi där de studerande samtidigt som de lär sig det svenska språket också får en yrkesförberedande utbildning inom fordon, teknik och service. Utbildningen är upplagd så att teori och praktik varvas och man undersöker tidigt vilka kunskaper och erfarenheter de studerande har med sig från hemlandet, något som ligger till grund för individuella studieplaner. Undervisningen börjar med betoning på språket för att sedan utökas till den praktiska yrkesdelen. Undervisningen sker på svenska, även om hemspråklärare finns till hands, och kombinationen av teori och praktik inspirerar och underlättar språkutvecklingen. Dessutom blir vägen till arbete kortare.

Det är också viktigt att det går att läsa ämnen inom vuxenutbildningen samtidigt som man lär sig svenska. Ämnen som samhällskunskap och hem- och konsumentkunskap kan ge värdefull kunskap om det svenska samhället och hur man klarar de dagliga verksamheter i hem och samhälle på ett sätt så att man klarar sig ekonomiskt, främjar hälsa och en hållbar utveckling.

Ytterligare ett exempel på hur olika parter samverkat för att skapa en meningsfull undervisning i svenska för invandrare är Kompass (Kompetens, Arbetsliv och Skola i Samverkan) i Landskrona. Där samarbetar komvux med lokala arbetsgivare, som ser till att det finns praktikplatser, och gymnasieskolan, som ställer upp med yrkeslärare och lokaler, och deltagarna följer den vanliga, nationella gymnasiekursen för Industriprogrammet inom karaktärsämnena. De läser också (yrkes-) svenska, (yrkes-) matematik och samhällskunskap med arbetslivsorientering, allt utifrån vars och ens nivå. Den första kursen man gav på detta sätt var för svetsare och plåtslagare. Detta har nu utvidgats till att omfatta fler yrken.

Det är sålunda av stor betydelse att på olika sätt integrera undervisningen i svenska för invandrade med undervisning i andra ämnen. Myndigheten för skolutveckling bör genom att samla och visa fram goda exempel stimulera

Fel! Okänt namn på

kommuner att arbeta på detta sätt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Flyktingar eller invandrade som har kommit till Sverige kommer från ett stort antal länder och har många gånger helt olika utbildningsbakgrund och skilda erfarenheter. Detta ställer stora krav på individualisering av undervisningen. Bl.a. handlar det om själva språkundervisningens individualisering. Beroende på språkkunskaper i övrigt och vana att studera ställer den enskilde studentens förmåga stora krav på individualisering. Men även hela utbildningssituationen ska formars utifrån individens behov. För en del kan kombinationsutbildningar liknande Göteborgsexemplet ovan vara ett bra alternativ, för andra kan det handla om att validera och komplettera utbildning och erfarenhet från hemlandet. Här behöver kompetens och samverkan exempelvis inom en region för att kunna leva upp till de skärpta krav på individualisering vi vill se, och regeringen bör återkomma med förslag på hur det ska kunna ske. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Många invandrade föräldrar upplever barnen som en trygghet och som en länk till det svenska samhället. Barnens skola är för många också den institution i samhället de har mest kontakt med, just genom barnen. Att därför utvidga skolans roll genom att förlägga undervisning i svenska för invandrade till samma lokaler och att t.o.m. ha viss undervisning tillsammans över generationsgränser skulle för många underlätta studierna. Vi föreslår i vår motion om skolan att dessa föräldrar som läser svenska i skolan också skulle kunna utgöra en viktig resurs för skolan genom att göra praktik och liknande inom skolans verksamheter. På olika sätt vill vi således skapa en skola för både elever och föräldrar. Skolutvecklingsmyndigheten bör ges i uppdrag att inom ramen för sitt sfi-arbete samla och visa fram goda exempel på hur den föreslagna sortens samorganisation och samverkan kan ske. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

För andra skulle folkhögskolornas form och pedagogik vara ett bra alternativ. Genom internatboende och genom att även utanför undervisningen umgås med och samtala med studerande med svenska som modersmål skulle lärandet av språket underlättas och kunskaperna om det svenska samhället öka. Regeringen bör därför lägga fram förslag på de förordningsförändringar m.m. som behövs för att möjliggöra för folkhögskolor att bedriva sfi-undervisning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 september 2005

Britt-Marie Danestig (v)

Lennart Gustavsson (v)

Anders Wiklund (v)

Camilla Sköld Jansson (v)